

Forslag til en strategi i Børne- og Ungdomsforvaltningen om oprettelse af ungeråd i alle distrikter

1. Baggrund

Det tidligere Uddannelses- og Ungdomsudvalg besluttede d. 12. januar 2005, at *"Uddannelses- og Ungdomsforvaltningen skal komme med forslag om indførelse af ungeråd over en periode i alle Københavns Kommune bydele, hvor unge viser interesse for det. Forvaltningen bedes komme med budget for omkostninger og til tovholder og driftstilskud til forskellige arrangementer"*.

Baggrunden er forslag fra deltagerne på Ungdomspolitikerdagen på Københavns Rådhus d. 15. november 2004: *"Der skal oprettes ungeråd i alle bydele i København. Ungerådernes formål er, at de unge mellem 12 og 18 år kan komme med deres ideer og føre dem ud i virkeligheden. Hvert ungeråd skal have ansat 2 tovholdere i 10 timer pr. uge i alt. Tovholderne skal være voksne. Hvert ungeråd skal have et budget til aktiviteter"*.

I dette oplæg fremlægges forslag til en strategi for etablering af ungeråd og der drøftes en række aspekter, som skal indgå i beslutningerne omkring etablering af ungerådene. Forslaget skal ses i sammenhæng med en række andre tiltag i kommunen, som enten er vedtaget, er undervejs i implementeringen, eller der er vedtaget hensigtserklæring herom. Disse er gennemgået i det indledende baggrundsafsnit. Herudover indgår følgende emner i oplægget:

- Formål
- Interessenter
- Målgruppe
- Principper for nedsættelse af ungeråd
- Kompetence og opgaver for ungeråd
- Sammensætning af ungeråd
- Tovholder
- Handleplan
- Økonomi
- Evaluering

Børn- og unge talsmand og Børneråd

I budgettet for 2006 er vedtaget følgende hensigtserklæring: *"Økonomiforvaltningen anmodes om at udarbejde et oplæg vedr. etablering af en Børn og unge talsmand og et Børneråd."*

Talsmanden skal være talerør for børn og unge, men også bindeled for børn og unge på den ene side og politikere og embedsmænd på den anden side. Talsmanden skal høres i alle sager af betydning for børn og unge og skal inddrage børn og unge i sit arbejde og desuden have en gruppe fagfolk at rådføre sig med.

Københavns Børneråd skal sikre, at der sættes fokus på og informeres om børns forhold i kommunen. Københavns Børneråd skal arbejde for at skabe en platform for en bred offentlig dialog med de forskellige aktører og eksperter på området, om hvordan børnelivet i København kan styrkes og udvikles.

Oplægget skal foreligge inden sommer 2006."

Bemærkninger: Forankringen af denne opgave ligger således i Økonomiforvaltningen. Forslag om etablering af ungeråd i distrikterne bør ikke afvente oplæg om hensigtserklæringen. I givet fald må der efterfølgende tages stilling til et eventuelt samarbejde eller samspil med en Børn- og unge talsmand og et Børneråd

Lokaludvalg

Borgerrepræsentationen vedtog på sit møde den 13. oktober 2005 at etablere lokaludvalg i alle distrikter samt plan for implementeringen af lokaludvalgene. På budgettet for 2006 er det besluttet at afsætte midler til videreførelse af Valby Lokaludvalg samt etablering af to nye lokaludvalg fra andet halvår af 2006. Der er ikke taget stilling til hvilke distrikter, der skal etableres lokaludvalg i 2006. Borgerrepræsentationen har vedtaget kommissorium for lokaludvalgene.

Lokaludvalgenes opgaver er bla. ifølge det af BR vedtagne kommissorium at være bindeled mellem bydelens borgere og Borgerrepræsentationen, Økonomiudvalget og de stående udvalg i alle spørgsmål, der har særlig betydning for bydelen. Lokaludvalget skal forberede møder og høringer i samarbejde med den kommunale forvaltning mellem borgere og Borgerrepræsentationen, særligt i sager om lokal- og bydelsplaner. Lokaludvalgene skal desuden sikre dialog med bydelens borgere inden høringssvar afgives til BR, ØU og de stående udvalg. Endelig skal lokaludvalgene medvirke til at sikre sammenhæng og koordinering i kommunens bydelsrettede aktiviteter.

Lokaludvalget er høringsberettiget forinden der træffes endelig beslutning i fx sager, der af særlig betydning for bydelen, om skole, børn og unge. Høringsforpligtelsen gælder således ikke, hvis sagen alene er af generel interesse for en bredere kreds af borgere, fx for alle borgere i kommunen. Lokaludvalget kan desuden udtale sig til BR, ØU og de stående udvalg om hvilken betydning fx planer på serviceområderne om udvikling af den kommunale service fx inden for skoler, daginstitutioner og klubber, har for den pågældende bydel.

I lokaludvalgene kan være repræsentation fra brugerbestyrelser på skole- og daginstitutionsområdet.

Bemærkninger: Ansvar for udrulningen af lokaludvalg til bydelene ligger i Økonomiforvaltningen. For fagforvaltningerne vil opgaven bestå i at sikre en ansvarsfordeling i forhold til brugerinddragelsen mellem forvaltningen og lokaludvalget og dets sekretariat, fx i forhold til høringer og anden brugerinddragelse på Børne- og Ungdomsforvaltningens område.

En række af lokaludvalgets kompetencer indebærer, at lokaludvalget må forventes at ville kunne gøre brug af et ungeråd i bydelen. Relationerne mellem lokaludvalget og ungerådet må således forventes at finde en form efterhånden som lokaludvalgenes udmøntning af kompetence falder på plads.

Politik for brugerdemokrati og selvforvaltning

Borgerrepræsentationen vedtog på sit møde den 13. oktober 2005 en politik for et styrket brugerdemokrati og mere selvforvaltning.

Politikken skal sikre, at brugerne af kommunens institutioner og serviceydelser får mere indflydelse på udvikling og tilrettelæggelsen af servicen til borgerne gennem en styrket dialog mellem brugerne og BR/udvalg.

De stående udvalg skal i løbet af 1. halvår af 2006 udarbejde udviklingsplaner inden for deres område.

Bemærkninger: Det foreslås, at et af det kommende Børne- og Ungdomsudvalgs indsatsområder for udviklingen af brugerdemokratiet, bliver etablering af ungeråd samt en forstærket indsats i forhold til de unges egen indflydelse i klubberne. Ved etablering af ungeråd skabes mulighed for en formaliseret indflydelse for de unge, ligesom de unge sikres bistand til at gøre deres indflydelse gældende.

Københavns Kommunes børne- og familiepolitik

Forslag om kommunens børne- og familiepolitik er behandlet af Familie- og Arbejdsmarkedsudvalget den 2. november 2005, hvor den blev henvist til behandling i det kommende Børne- og Ungdomsudvalg. Politikken skal herefter behandles i Økonomiudvalget og Borgerrepræsentationen.

I forslaget til børne- og familiepolitikken fremgår det, at "Københavns Kommune vil arbejde for, at børn, unge og familier har indflydelse på udformningen af kommunens tilbud og offentlige rum, hvor de færdes" og at "børn og unge i dagtilbud, fritidsinstitutioner og folkeskoler opdrages til at være aktive medborgere i et åbent demokratisk samfund."

I forslaget til børne- og familiepolitik indgår desuden en ungdomspolitik, som refererer til den gældende ungdomspolitik, se nedenfor. Det fremgår heraf blandt andet, at "Københavns Kommune vil arbejde for, at unge bliver hørt og får indflydelse og ansvar for beslutninger, der vedrører dem selv."

Bemærkninger: forslag om etablering af ungeråd vil være et væsentligt bidrag til at sikre de unge formel indflydelse på kommunens tilbud og til at sikre opdragelse til aktive medborgere i et demokratisk samfund.

Københavns Kommunes ungdomspolitik

Københavns Kommunes ungdomspolitik skal medvirke til at

- det er attraktivt, udfordrende og berigende for alle unge at bo og leve i København
- unge sikres en tryk og indholdsrig tilværelse, der respekterer unges egne værdinormer
- unges energi og initiativer anvendes som en værdifuld resurse i København

Kultur- og Fritidsforvaltningen har været ansvarlig for beskrivelsen af ungdomspolitikken i samarbejde med de respektive fagforvaltninger. Ungdomspolitikken er godkendt af Borgerrepræsentationen i 1998.

Notat fra september 2005 beskriver den eksisterende brugerinddragelse i klubber i Københavns Kommune.

Målsætning for Børne- og Ungdomsforvaltningen

Af den vedtagne vision og målsætning for Børne- og Ungdomsforvaltningen, hvis struktur er trådt i kraft pr. 1. januar 2006 fremgår følgende målsætning:

"At sikre børn, unge, forældre og ansatte medindflydelse og medansvar

Det vil vi gøre ved at:

- Dialogen mellem børn, unge, forældre, institutioner og ansatte bygger på gensidig åbenhed, tillid, ligeværd og respekt for fællesskabet og den enkelte.
- Børn, unge, forældre og ansatte oplever velfungerende kommunikationskanaler, samt at beslutningsprocesserne er synlige, gennemskeelige og tilgængelige.
- Decentralisere således, at beslutninger i dagligdagen træffes så tæt på brugerne og opgaverne som muligt inden for de gældende mål og rammer.
- Arbejde for at den enkelte ansatte oplever sammenhæng og medindflydelse i dagligdagen."

Bemærkninger: Etablering af ungeråd i distrikterne vil kunne bidrage til at sikre velfungerende kommunikationskanaler og tilgængelige beslutningsprocesser. Ungeråd i de enkelte distrikter vil desuden kunne understøtte en decentral forvaltningsstruktur.

Regeringens Ungdomspolitik

Regeringens ungdomspolitik fra 1997 beskriver som overordnet målsætning:

”Alle unge skal have mulighed for en indholdsrig ungdom, der kvalificerer til en selvstændig og perspektivrig tilværelse med aktiv deltagelse i samfundsudviklingen”.

Der lægges der vægt på at

- de unge skal tages alvorligt
- der skal lyttes til de unges krav og ønsker
- der skal skabes rum for alle unge – også dem med særlige behov

2. Formål

Motivationen for de unge er interessen for udviklingen af lokalområdet med fokus på unges muligheder. Værdien af oprettelse af ungeråd bliver, at de unge får mulighed for at udtale sig om deres ønsker og behov, og at

- sikre en bedre dialog mellem politikere, forvaltning, medarbejdere fra diverse institutioner og de unge, og hermed afdække de forskellige parter forventninger til et ungeråds muligheder og opgaver
- sikre de unges indflydelse på egen dagligdag og hermed udvikling og fornyelse i tilbuddene til de unge
- give de unge erfaring med og indblik i demokrati og demokratiske beslutningsprocesser, samt at opleve at være med til at gøre en forskel.

3. Interessenter

De unge er de bedste til selv at tale de unges sag. De har gennemtænkte og relevante bud på løsninger i Københavns Kommune som helhed og i deres lokale område. Projektet er desuden vigtigt for følgende interessenter:

Politikerne:

Ungerådene vil give Børne- og Ungdomsudvalget en mulighed for at beslutte tiltag - i dialog med unge - der kvalificerer udbuddet af tilbud til de forskellige unge i Københavns Kommune efter de unges behov og ønsker.

Forvaltningen:

Ungerådene vil give Børne- og Ungdomsforvaltningen en bedre mulighed for at oprette tilbud til Københavns Kommune meget forskellige grupper af unge, efter de unges ønsker og behov.

Medarbejderne i folkeskole, ungdomsskole og ungdomsklubber:

Via en bedre dialog med de unge vil medarbejderne i Børne- og Ungdomsforvaltningens forskellige institutioner være i stand til at give de unge en større indflydelse på egen dagligdag. Dette vil hjælpe medarbejderne til i højere grad at blive bevidst om de unges værdier, ønsker og behov og ad den vej kvalificere deres tilbud til lokalområdets behov.

De unge:

En større indflydelse på tilbuddene og hjælp hertil vil udvikle og styrke de unges handlekompetencer og gøre dem i stand til bedre at kunne tilrettelægge, organisere og tage ansvar for egne initiativer og aktiviteter. Demokratisk deltagelse giver selvværd og engagement i samfundet for den enkelte unge.

4. Målgruppe

Målgruppen er som udgangspunkt de unge mellem ca. 12 og ca. 18 år, jf. vedtagelsen på Ungdomspolitikerdagen.

Det kunne imidlertid overvejes at bløde den øvre aldersgrænse op, så 18-års grænsen ikke bliver så absolut. Omvendt skal man hermed være opmærksom på det store aldersspænd, som eventuelt kunne føre til forslag om en nedre aldersgrænse på 13 år, som svarer til ungdomsskolens målgruppe.

Det enkelte distrikt skal sikre, at der sker en løbende tilgang til ungerådet, samt at der skabes interesse herfor blandt personalet i skoler og institutioner interesserede. Etablering af en tovholderfunktion for ungerådet skal bidrage til at sikre, at de unge bliver taget alvorligt.

5. Principper for nedsættelse af ungeråd

Der skal tages stilling til om der skal etableres en fast model for ungeråd i alle distrikter eller om det enkelte lokalområde selv tager stilling til sammensætning og kompetencer. Det er væsentligt, at der er fuldstændig åbenhed om nedsættelse af ungerådene.

I Tænk tanken om Nærdemokratis redegørelse til indenrigs- og sundhedsministeren (2005) er det fremhævet som en generel erfaring, at standardløsninger giver anledning til manglende lokalt ejerskab og engagement. Dette taler for en lokal forankring af rammerne for ungeråd. Denne model anvendes også i forhold til sammensætningen af lokaludvalgene, hvor lokale repræsentantskaber skal indstille medlemmer til lokaludvalget til BR.

Hvis der ikke etableres en bestemt struktur for sammensætning og kompetencer skal der tages stilling til, hvem der så træffer beslutning herom – er det fx lokaludvalgene, den lokale børne- og ungechef eller skal forslaget godkendes centralt af Børne- og Ungdomsudvalget eller Børne- og Ungdomsforvaltningen.

Det vil som udgangspunkt være en fordel, at maksimumskompetencen for rådene er fælles. Det enkelte råd kan så afstå fra at udnytte kompetencerne i større eller mindre grad. Omkring sammensætningen af rådene kan der i højere grad være behov for lokalt præg.

Overordnet bør der også tages stilling til, hvorvidt ungerådene er BR og Børne- og Ungdomsudvalgets rådgivende organ eller om det i stedet for eller også er lokaludvalgenes og de lokale distrikters råd.

Desuden skal tages stilling til om ungerådene skal have indflydelse på ”input- eller outputsiden”. Dvs. skal rådene inddrages i forbindelse med politiske beslutninger i BR og udvalg eller skal de have indflydelse på den lokale udmøntning af politiske beslutninger? – eller både-og?

En af anbefalingerne i Tænk tanken om Nærdemokratis redegørelse til indenrigs- og sundhedsministeren, er, at det er vigtigt, at beslutningstagerne også forholder sig til synspunkter, som bliver fremført i borgerinddragelsesprocesser, som ikke måtte blive fulgt. Det bør derfor sikres, at ungerådenens synspunkter gøres til genstand for overvejelser i forvaltningen og på det politiske niveau, og at beslutninger, som ikke imødekommer ungerådernes synspunkter, formidles til ungerådene på en forståelig måde.

6. Kompetence og opgaver for ungeråd

Ungeråd skal være det samlede organ/paraplyorganet, der er i dialog med og forbinder arbejdet i elevråd, brugerråd, klubråd, fællesrådet for fritidsinstitutioner og klubber og de unges uorganiserede stemme i lokalområdet. Samtidig er det intentionen, at ungerådene kan forbinde det overordnede politiske system med de unge.

Det enkelte distrikt skal sikre, at gruppen af unge tænkes bredt med hensyn til opgaver og aktiviteter i lokalområdet.

Rammerne for medindflydelsen skal være tydelige for de unge, fx skal følgende afklares:

- Skal de sikres hørings- eller/ og udtaleret i de politiske udvalg? og/eller høring om den lokale udmøntning af forslag?
- Skal de efter behov have mulighed for at mødes med politikere om konkrete og aktuelle sager eller problemstillinger?
- Skal der arrangeres konferencer og temadage, hvor politikerne møder en større og bredere kreds af unge fra de forskellige bydele?
- Hvorledes skal dialogen foregå? Hvilket indhold?
- Størrelse af og formål for pulje til aktiviteter, som de unge selv kan råde over
- Skal der nedsættes et voksennetværk på tværs af skoler og institutioner, der kan bakke op om rådets arbejde?

De unge skal inden for de overordnede rammer for ungeråd i samarbejde med de lokale faglige medarbejdere diskutere, hvilke forventninger de hver især har til oprettelse af et ungeråd, og hvad formålet med ungerådene skal være. Et formål, der løbende kan justeres og revurderes, men som skal tage udgangspunkt i en fællesskabstankegang i lokalområdet.

De unge skal udvikle eller styrke deres handlekompetencer gennem deltagelse i ungerådene. Det gælder de handlekompetencer, der er nødvendige for, at de unge kan indgå i en dialog med det kommunale system. Det gælder desuden de handlekompetencer, der sætter de unge i stand til at kunne træffe beslutninger sammen med andre unge, og som gør dem i stand til at kunne tilrettelægge, organisere og tage ansvaret for egne initiativer og aktiviteter.

Det formål man har diskuteret sig frem til i fællesskab, skal formidles og synliggøres, således at alle involverede fra start er bekendte med formålet. Tydelige mål er en vigtig motivationsfaktor for en aktiv deltagelse og indsats. Målene skal beskrives i et sprog, alle kan forstå. Der skal tages stilling til:

- hvordan bliver det synligt for alle unge ? – det er vigtigt at de unge deltager aktivt løbende giver deres erfaringer og viden videre til andre og nye unge.
- hvilke kommunikationskanaler skal der anvendes ?
- eventuel anvendelse af ung-til-ung-metoden

Spørgsmålet om der skal nedsættes et ungenetværk på tværs af bydelene og om der skal oprettes kurser i retorik o.a. afklares i samarbejde med ungerådene, når de er etableret.

Kontakten til det politiske system i kommunen kan foreslås gennemført ved, at der 1 gang om året afholdes en Ungdomspolitikerdag, hvorefter de stående udvalg vil være forpligtet til at tage de emner, der drøftes her, på dagsordenen for et møde i udvalget.

7. Sammensætning af ungeråd

Ud fra de principper for nedsættelse af ungeråd, som er beskrevet under pkt. 6, kan man forestille sig følgende modeller for sammensætningen af ungeråd:

- formel struktur på fx max. 10-15 medlemmer – valgt blandt distriktets unge
- uformel struktur – ad hoc-deltagere til møder og arrangementer.

8. Tovholderfunktion

Det er væsentligt med en tovholderfunktion for ungerådet, der kan koordinere tiltag og indsatser, og som kan være igangsættende for de unge. Tovholderfunktionen er forudsat indarbejdet i det forslag, som det tidligere Uddannelses- og Ungdomsudvalg har anmodet forvaltningen om. Samtidig er det vigtigt, at tovholderen er i stand til at støtte op og motivere. Tovholderne skal kunne trække på et bredt netværk af samarbejdspartnere. Også tovholderfunktionens nærmere opgaver kan fastlægges såvel decentralt som centralt.

Hvis tovholderfunktionen placeres decentralt, bør det ske i tilknytning til de lokale børne- og ungdomsområder. Det kan desuden være et mål, at opnå et lokalefællesskab med lokaludvalgets sekretariat, som placeres decentralt. Tovholderfunktionen kan varetages af medarbejdere i Ungdomsskolen, pædagoger i klubberne, eller medarbejdere i sportsklubber eller folkeskolen.

9. Handleplan

Oprettelse af ungeråd er en proces, som initieres af forvaltningen og som de ansatte/ansvarlige i de lokale institutioner skal støtte og bakke op om.

Følgende elementer indgår i handleplanen:

1. Der nedsættes en central styregruppe bestående af medarbejdere fra Udvikling&HR og Undervisning og Fritid, repræsentanter fra de decentrale børne- og ungdomsdistrikter og Ungdomsskolen. Styregruppen har ansvar for, at processen med oprettelse af ungeråd i de enkelte bydele gennemføres som planlagt.
2. Forslag om etablering af ungeråd forelægges for Børne- og Ungdomsudvalget, hvorefter forslaget forventes sendt til høring bredt.
3. Inden udgangen af 2006 etableres ungeråd i de tre distrikter, som får lokaludvalg. Der tages i den forbindelse stilling til allerede eksisterende ungeråd i forskellige fora.
4. I forbindelse med etableringen af ungeråd afholdes en konference i hver bydel med deltagelse af samtlige interessenter (skoler, institutioner, og ungdomsskole), hvor grundlaget for ungerådet i den enkelte bydel beslutes.
5. Der nedsættes lokale arbejdsgrupper bestående af resursepersoner, tovholdere og en repræsentant fra Undervisning og Fritid. Desuden tilknyttes lokale unge i en følgegruppe i tilblivelsesprocessen.

10. Økonomi

Der foreslås afsat følgende midler til etablering og drift af ungeråd:

Tovholderfunktion, drift og aktiviteter: i alt 185.000 kr. pr. distrikt, svarende til ca. 12 timer om ugen. Budgettet er baseret på erfaringer fra de eksisterende ungeråd.

Konferencer i forbindelse med opstart i de enkelte distrikter: 50.000 kr. pr. distrikt.

Ungdomspolitikerdag: 250.000 kr.

Der er ikke afsat midler til drift af ungeråd på budgettet for 2006. Eventuelt kan midler til opstartskonferencer i 1-3 bydele findes inden for det eksisterende budget til klubber og ungdomsskolen. Drift af ungeråd i tre bydele fra 2007 skal derfor i givet fald indarbejdes i budgetforslaget for 2007 – ligesom driften af yderligere ungeråd samt opstartskonferencer i givet fald skal indarbejdes i de kommende års budgetter. Lokalebehovet forudsættes løst enten i forbindelse med en decentral placering i tilknytning til de lokale børne- og ungdomsområder eller via en central placering i forvaltningen.

11. Evaluering

Effekten af ungerådene evalueres efter to år, dvs. ved udgangen af 2008. Børne- og Ungdomsudvalget fastsætter succeskriterier i forbindelse med vedtagelsen af forslag om ungeråd. Eventuelt kan evaluering ske ved spørgeskemaundersøgelse blandt politikere og medlemmer af ungeråd/de unge om graden af tilfredshed og indflydelse.

Diverse baggrundsmateriale

Til grund for oplægget er følgende materiale blevet brugt

- Ungdomspolitik i Københavns Kommune, Borgerrepræsentationen 1999
- Regeringens ungdomspolitik – status og perspektiver, Det tværministerielle Ungdomsudvalg 2000
- Veje til en ungdomspolitik, Social – og undervisningsministeriet 2002
- Ungdomsborgerrepræsentationens forhandlinger d. 15. november 2004
- Opfølgning af hvidbogen ”Et nyt afsæt for europæisk ungdom” – ”Fælles målsætninger for inddragelse og orientering af de unge”, Bruxelles januar 2004
- Dokumentation fra ”Temadag om Demokrati i praksis” d. 29. januar 2005
- Diverse lovgivninger vedrørende medbestemmelse i folkeskole, ungdomsskole og ungdomsklubber
- Derudover er erfaringerne fra samtaler med de unge og tovholdere i de eksisterende ungeråd blevet brugt
- Udtalelser fra E2C – Ungekonferencen i Københavns Kommune / Youth Summit juni 2005, herunder ”The Copenhagen Declaration”
- Notat til Uddannelses- og Ungdomsudvalget fra september 2005 om brugerinddragelse i klubber
- Tænketaenken om Nærdemokrati: Redegørelse til indenrigs- og sundhedsministeren (2005)
- Udkast til Københavns Kommunes børne- og familiepolitik